

DE TIENDE HOOFDSTUK

EXODUS 13: 1-22

De Leer van de Naastenliefde

8033. Wat de naastenliefde en wat het geloof is bij de mens, moet nu worden gezegd. De naastenliefde is een innerlijke aandoening die daarin bestaat, dat men van harte de naaste het goede wil doen en dat dit het verkwikkelijke van zijn leven is en wel zonder beloning.

8034. Het geloof echter is een innerlijke gemoedsaandoening, die daarin bestaat, dat men van harte wil weten wat het ware en wat het goede is en dit niet ter wille van de leer als einddoel, maar ter wille van het leven. Deze aandoening verbindt zich daardoor met de aandoening van de naastenliefde, dat men wil doen volgens het ware, dus het ware zelf wil doen.

8035. Zij die in de echte aandoening van de naastenliefde en van het geloof zijn, geloven dat zij niets van het goede uit zichzelf willen en dat zij niets van het ware uit zichzelf verstaan, maar dat de wil van het goede en het verstand van het ware is van de Heer.

8036. Dit nu is de naastenliefde en dit is het geloof; degenen die daarin zijn, hebben het rijk van de Heer in zich en de hemel; en in hen is de Kerk; en zij zijn degenen die zijn wederverwekt door de Heer en door Hem een nieuwe wil en een nieuw verstand hebben aangenomen.

8037. Zij die de liefde van zich of de liefde van de wereld ten doel hebben, kunnen geenszins in de naastenliefde en het geloof zijn, omdat zij zelfs niet weten wat naastenliefde en geloof is en zij begrijpen volstrekt niet, dat de naaste het goede willen zonder beloning, de hemel in de mens is en dat die aandoening een zo'n grote gelukzaligheid in zich heeft als die van de engelen is en deze is onuitsprekelijk; want zij geloven dat indien zij worden beroofd van de vreugde vanwege de heerlijkheid van eerbewijzen en rijkdom, er niets van vreugde meer bestaat, terwijl toch dan pas de hemelse vreugde inzet, die elke andere oneindig te boven gaat.

EXODUS 13 : 1 – 22

- 1. En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende.*
- 2. Heilig Mij alle eerstgeborene, de opening van alle baarmoeder, in de zonen Israëls, in de mens en in het beest; Mijn is dat.*
- 3. En Mozes zei tot het volk: Gedenk aan deze dag op welke gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, omdat in de sterkte der hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier; en niet zal het gedeseemde gegeten worden.*
- 4. Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib.*
- 5. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal hebben binnengeleid tot het land van de Kanaäniet en de Hethiet en de Amoriet en de Heviet en de Jebusiet, dat Hij uw vaders gezwoeren heeft om u te geven, een land vloeiende van melk en honing en gij zult deze dienst dienen in deze maand.*

6. Zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten en in de zevende dag een feest voor Jehovah.
7. Ongezuurde broden zal er gegeten worden zeven dagen en niet zal van u het gedesemde gezien worden en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden in geheel uw grens.
8. En gij zult uw zoon te kennen geven in die dag, al zeggende: Ter wille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte.
9. En het zal u zijn tot een teken op uw hand en tot een gedachtenis tussen uw ogen, deswege opdat de wet van Jehovah in uw mond zij, omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid.
10. En gij zult deze inzetting onderhouden tot de gezette tijd, van jaar tot jaar.
11. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van de Kanaäniet, gelijk als Hij u en uw vaders gezwoeren heeft en Hij het u zal gegeven hebben.
12. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah en alle opening van de vrucht van het beest, die gij zult hebben, de manlijke, tot Jehovah.
13. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; en indien gij niet lost en gij zult dat onthalzen; en alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen zult gij lossen.
14. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen morgen, al zeggende: Wat is dit en gij zult tot hem zeggen: In de sterkte van de hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis van de knechten.
15. En het was dat farao zich verhardde ons heen te zenden en Jehovah doodde alle eerstgeborene in het land van Egypte, van de eerstgeborene van de mens af en tot het eerstgeborene van het beest toe; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijke en alle eerstgeborene van mijn zonen los ik.
16. En het zal zijn tot een teken op uw hand en tot voorhoofdspannen tussen uw ogen, omdat in de sterkte van de hand van Jehovah ons heeft uitgeleid uit Egypte.
17. En het was toen farao het volk heenzond en God leidde hen niet langs de weg van het land van de Filistijnen, omdat die nabij was; omdat God zei: Misschien zal het het volk berouwen wanneer zij de oorlog zien en zij zullen wederkeren tot Egypte.
18. En God leidde het volk om, langs de weg van de woestijn, de zee Suph; en aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte.
19. En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich, omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezwoeren, al zeggende: Al bezoekende zal God ulieden bezoeken en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen.
20. En zij trokken voort uit Sukkoth en zij legerden zich in Etham aan het einde van de woestijn.
21. En Jehovah ging vóór hen, overdag in een wolkkolom om hen op de weg te leiden; en 's nachts in een vuurkolom, om hen te beschijnen, om te gaan dag en nacht.
22. Niet week de wolkkolom overdag en de vuurkolom 's nachts vóór het volk.

INHOUD

8038. In dit hoofdstuk wordt in de innerlijke zin gehandeld over het geloof in de Heer en over de voortdurende gedachtenis dat zij door Hem zijn bevrijd uit de verdoemenis.

Het geloof in de Heer wordt aangeduid met de heiliging van de eerstgeborenen en de voortdurende gedachtenis van de bevrijding door de Heer, met de viering van Pesach.

8039. In de volgende teksten van dit hoofdstuk en daarna, wordt gehandeld over de verdere voorbereiding van hen die van de geestelijke Kerk zijn en vóór de Komst van de Heer in de lagere aarde werden vastgehouden, voordat zij in de hemel konden worden binnengeleid; en dat zij ter wille van dat einddoel, eerst veilig middendoor de verdoemenis heen werden gebracht en dat zij daarna verzoeken ondergingen, terwijl de Heer voortdurend aanwezig was.

Het brengen middendoor de verdoemenis heen, wordt aangeduid met het heengaan door de zee Suph; de verzoeken met het leven in de woestijn, waarheen zij worden geleid; en de tegenwoordigheid van de Heer met de wolkzuil overdag en de vuurzuil 's nachts.

DE INNERLIJKE ZIN

8040. vers 1,2. *En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende: Heilig Mij alle eerstgeborene, de opening van alle baarmoeder, in de zonen Israëls, in de mens en in het beest; Mijn is dat.*

En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende, betekent de inlichting door het Goddelijke; heilig Mij alle eerstgeborene, betekent het geloof, dat het van de Heer is; de opening van alle baarmoeder, betekent dat uit de naastenliefde is; in de zonen Israëls, betekent in de geestelijke Kerk; in de mens en in het beest, betekent het goede van het geloof innerlijk en uiterlijk; Mijn is dat, betekent dat het van de Heer is.

8041. En Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende; dat dit de inlichting door het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van spreken en zeggen, wanneer dit door Jehovah gebeurt ten aanzien van de in acht te nemen geboden van de Kerk, dus de inlichting, nrs. 7769, 7793, 7825; en omdat het door Jehovah gebeurde, is het de inlichting door het Goddelijke; en uit de uitbeelding van Mozes, namelijk het Goddelijk Ware, nrs. 6771, 7014, 7382; vandaar wordt met Jehovah sprak tot Mozes, al zeggende, de inlichting door het Goddelijke door middel van het Goddelijk Ware aangeduid.

8042. Heilig Mij alle eerstgeborene; dat dit het geloof betekent, dat het van de Heer is, staat vast uit de betekenis van aan Jehovah of de Heer heiligen, namelijk aan Hem toekennen, dat wil zeggen, belijden en erkennen dat het van Hem is; en uit de betekenis van het eerstgeborene, dus het geloof, nrs. 352, 2435, 6344, 7035.

Wanneer er wordt gezegd het geloof, dan wordt al het ware verstaan dat van de geestelijke Kerk is en omdat al het ware van de Kerk wordt verstaan, wordt ook de geestelijke Kerk zelf verstaan, want het wezenlijke van deze Kerk is het ware; weliswaar is het goede het wezenlijke van de Kerk en is dit het daadwerkelijk de eerstgeborene, nrs. 2435, 3325, 4925, 4926, 4928, 4930, maar het goede dat degenen hebben die van de geestelijke Kerk zijn, is in zich het ware; wanneer zij immers handelen volgens het ware dat van hun leer is, dan wordt het ware het goede genoemd; dan gaat het van het verstand in de wil over en van de wil in de daad; dat wat vanuit de wil gebeurt wordt het goede genoemd.

Dat dit goede niettemin in zich en in zijn wezen het ware is, komt omdat voor hen de leerstellingen van de Kerk waarheden zijn en de leerstellingen in de Kerk wijken van elkaar

af, dus ook de waarheden; toch worden zij, hoewel zij zo verschillend zijn, door die te willen en te doen, goedheden, zoals eerder is gezegd.

Wanneer de mens wordt wederverwekt, wordt hij door het geloof met het verstand of met de leer geleid tot het geloof met de wil of met het leven, dat wil zeggen, door het ware van het geloof tot het goede van de naastenliefde, dan is hij wederverwekt; en dan verwekt hij vanuit dat goede waarheden, die de waarheden van het goede worden genoemd.

Het zijn deze waarheden die de eigenlijke waarheden zelf van het geloof zijn, die onder de eerstgeborenen worden verstaan.

Het is immers met de verwekkingen of de geboorten van de waarheden vanuit het goede zo gesteld als het gesteld is met de verwekking of de geboorte van zonen en dochters uit een ouder en daarna van kleinzonen en kleindochters en daarna achterkleinzonen en achterkleindochters enzovoort.

De eerste of rechtstreekse verwekking of geboorte, welke die is van de zonen en dochters, is die welke wordt aangeduid met eerstgeborene, hoevelen het er ook zijn; maar niet de tweede en de derde, tenzij ten opzichte van hun ouders.

Dat die aan Jehovah of de Heer geheiligd werden komt omdat alle afgeleide of afdalende waarheden en goedheden hun wezen trekken uit de oorsprong.

In dit geestelijke wordt het recht van de eerstgeborenen gegrondvest, waarvan in het Woord sprake is.

8043. De opening van alle baarmoeder; dat dit betekent dat uit de naastenliefde is, staat vast uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, namelijk dat wat uit de wederverwekte rechtsreeks wordt geboren, dus wat uit de naastenliefde is, volgens hetgeen eerder in nr. 8042 is gezegd; want hij die opnieuw wordt ontvangen, komt als het ware opnieuw in de baarmoeder en hij die opnieuw wordt geboren, gaat als het ware opnieuw de baarmoeder uit; maar dat wat ontvangen wordt in de baarmoeder en geboren wordt uit de baarmoeder, is niet de mens als mens genomen, maar het is het geloof van de naastenliefde; dit immers maakt het geestelijke van de mens, dus als het ware de mens zelf opnieuw, want zijn leven is dan daaruit.

Hieruit kan vaststaan, wat onder de opening van de baarmoeder in de geestelijke zin wordt verstaan.

De engelen, die alleen in geestelijke ideeën zijn, verstaan niets anders daaronder.

Wat de baarmoeder is en ook wat in de baarmoeder zijn en van de baarmoeder uitgaan, zie de nrs. 3293, 3294, 3967, 4904, 4918, 4931, 5052, 5054, 6433.

Omdat met de baarmoeder die dingen worden aangeduid, wordt daarom de Heer in het Woord de Formeerder van de baarmoeder af genoemd, dat wil zeggen, de Wederverwekker, zoals bij Jesaja: *‘Zo zei Jehovah, uw Maker en uw Formeerder van de baarmoeder af; Hij helpt u: Vrees niet, o Mijn knecht Jakob en Jesjurun, die Ik uitverkoren heb; omdat Ik water zal uitgieten op het dorstende en beken op het droge; Ik zal Mijn geest uitgieten op uw zaad en zegen op uw geborenen’*, (Jesaja 44:2,3).

De Heer wordt Maker en Formeerder van de baarmoeder af genoemd, omdat Hij de mens wederverwekt en van natuurlijk geestelijk maakt.

Omdat de wederverwekking plaatsvindt door het ware en het goede, wordt daarom gezegd, dat Hij water zal uitgieten op de dorstende en de geest op diens zaad; met het water immers wordt het ware aangeduid, dat van het geloof is, nrs. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668, 7307 en met de geest het goede, dat van de naastenliefde is; eender als met het water bij Johannes: *‘Jezus zei tot Nicodemus: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Tenzij dat iemand opnieuw wordt verwekt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien. Nicodemus zei tot Hem: Hoe kan een mens verwekt worden wanneer hij oud is; kan hij ook andermaal in de baarmoeder van zijn moeder komen. Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand niet verwekt zal*

zijn geweest uit water en geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan. Hetgeen geboren is uit vlees, is vlees, maar hetgeen verwekt is uit de geest, is geest. Zijt gij een meester in Israël en kent gij dit niet?’, (Johannes 3:3-6, 10).

De Heer wordt de Formeerder van de baarmoeder af genoemd ook elders, bij Jesaja: ‘Zo zei Jehovah, uw Verlosser en uw Formeerder van de baarmoeder af: Ik, Jehovah, ben makende alle dingen, uitbreidende de hemelen alleen en uitspannende de aarde uit Mijzelf’, (Jesaja 44:24); onder de hemelen en de aarde wordt in de algemene zin de innerlijke en de uiterlijke Kerk verstaan, nrs. 82, 1411, 1733, 1850, 3355, 4535; en in de bijzondere zin het innerlijke en uiterlijke van de Kerk bij de mens die wederverwekt is; en met uitbreiden en uitspannen wordt maken of scheppen uit de Goddelijke macht aangeduid, nr. 7673; vandaar wordt de Heer als Wederverwekker, de Maker en de Schepper genoemd en wordt de wederverwekking de nieuwe schepping genoemd.

Evenzo bij dezelfde: ‘Let op Mij, o huis van Jakob en alle gij overblijfselen van het huis Israëls, gedragen van de buik aan, opgenomen van de baarmoeder af’, (Jesaja 46:3).

En bij David: ‘Op U, Heer Jehovih, werd ik gelegd van de baarmoeder af, uit mijn moeders ingewanden. Gij mijn Uitleider, Gij zijt mijn lof bij voortduur’, (Psalm 71:6).

Hieruit blijkt nu wat met de opening van de baarmoeder en dus wat met de eerstgeborene in de innerlijke zin wordt aangeduid.

8044. In de zonen Israëls; dat dit betekent in de geestelijke Kerk, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk de geestelijke Kerk, nrs. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

8045. In de mens en in het beest; dit betekent het goede van het geloof innerlijk en uiterlijk, nrs. 7424, 7523.

8046. Mijn is dat; dat dit betekent dat het van de Heer is, staat hieruit vast, dat Jehovah in het Woord de Heer is, nrs. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905, 6945, daarom is Mijn is dat, dat het van de Heer is.

Dat al het goede en al het ware, dus de naastenliefde en het geloof uit de Heer zijn en in het geheel niets uit de mens, zie de nrs. 904, 2411, 3142, 3147, 4151, 5482, 5649, 6193, 6325, 6466-6495, 6613-6626, 6982, 6985, 6996, 7004, 7055, 7056, 7058, 7270, 7343.

8047. vers 3-10. *En Mozes zei tot het volk: Gedenk aan deze dag op welke gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, omdat in de sterkte der hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier; en niet zal het gedesemde gegeten worden. Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal hebben binnengeleid tot het land van de Kanaäniet en de Hethiet en de Amoriet en de Heviet en de Jebusiet, dat Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven, een land vloeiende van melk en honing en gij zult deze dienst dienen in deze maand. Zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten en in de zevende dag een feest voor Jehovah. Ongezuurde broden zal er gegeten worden zeven dagen en niet zal van u het gedesemde gezien worden en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden in geheel uw grens. En gij zult uw zoon te kennen geven in die dag, al zeggende: Ter wille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte. En het zal u zijn tot een teken op uw hand en tot een gedachtenis tussen uw ogen, deswege opdat de wet van Jehovah in uw mond zij, omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid. En gij zult deze inzetting onderhouden tot de gezette tijd, van jaar tot jaar.*

En Mozes zei tot het volk, betekent het onderricht door het Goddelijk Ware; gedenk aan deze dag op welke gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, betekent dat vooral die

staat herdacht moet worden waarin zij waren toen zij door de Heer werden bevrijd uit de geestelijke gevangenschap; omdat in de sterkte van de hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier, betekent dat zij door de kracht van de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd; en niet zal het gedesemde gegeten worden, betekent dat niet enig vervalste zal worden toegeëigend; heden gaat gijlieden uit, betekent de bevrijding tot in het eeuwige; in de maand Abib, betekent de aanvang van de nieuwe staat; en het zal zijn, wanneer u Jehovah zal hebben binnengeleid tot het land van de Kanaäniet en de Hethiet en de Amoriet en de Heviet en de Jebusiet, betekent in het gebied van de hemel, dat in beslag is genomen door hen die in het boze en het valse zijn; dat Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven, betekent dat uit het Goddelijke is beloofd aan hen die in het goede en het ware zijn; een land vloeiende van melk en honing, betekent waar blijdschap en vreugde is; en gij zult deze dienst dienen in deze maand, betekent de altijddurende eredienst van de Heer vanwege de bevrijding; zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten, betekent de zuivering van de valsheden; en in de zevende dag een feest voor Jehovah, betekent de heilige eredienst van de Heer; ongezuurd brood zal er gegeten worden zeven dagen, betekent dat zij in elk geval van de valsheden gezuiverd moeten worden; en niet zal van u het gedesemde gezien worden, betekent dat in elk geval het vervalste niet toegelaten zal worden; en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden, betekent noch welk valse dan ook; in geheel uw grens, betekent zover als het ware zich uitstrekt dat vanuit het goede is; en gij zult uw zoon te kennen geven in die dag, al zeggende, betekent de innerlijke doorvatting van het ware, die van het geweten is; ter wille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte, betekent dat zij door de Heer bevrijd zijn uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis; en het zal u zijn tot een teken op uw hand, betekent dat het voortdurend in de wil zal zijn; en tot een gedachtenis tussen uw ogen, betekent voortdurend in het verstand; opdat de wet van Jehovah in uw mond zij, betekent opdat het Goddelijk Ware zal zijn in alles wat daaruit voortgaat; omdat met een sterkte hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid, betekent dat zij door de kracht van de Goddelijke macht zijn bevrijd; en gij zult deze inzetting onderhouden tot de gezette tijd, van jaar tot jaar, betekent dat die wet bij voortduur in die staat zal zijn.

8048. En Mozes zei tot het volk; dat dit het onderricht door het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door het Goddelijk Ware plaatsvindt ten aanzien van de in acht te nemen dingen in de Kerk, dus het onderricht, waarover de nrs. 7186, 7267, 7304, 7380, 7517; en uit de uitbeelding van Mozes, namelijk het Goddelijk Ware, nr. 8041.

8049. Gedenk aan deze dag op welke gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten; dat dit betekent dat vooral die staat herdacht moet worden waarin zij waren toen zij door de Heer werden bevrijd uit de geestelijke gevangenschap, staat vast uit de betekenis van gedenk, namelijk dat het herdacht moet worden; uit de betekenis van de dag, dus de staat, nrs. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 7680; uit de betekenis van uitgaan, dus bevrijd worden, want met het uitgaan van de zonen Israëls wordt de bevrijding door de Heer aangeduid van hen die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 6854, 6914, 7091, 7828, 7932, 8018; uit de betekenis van Egypte en het huis der knechten, te weten de geestelijke gevangenschap; met farao immers en met de Egyptenaren werden degenen aangeduid die in het andere leven door valsheden de geestelijken hebben belaagd, nrs. 7097, 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; daarvandaan werd met het land van Egypte de bestoking aangeduid, nr. 7278; de bestoking door de valsheden is ook niets naders dan een geestelijke gevangenschap, want wanneer zij worden belaagd, worden zij als het ware in de valsheden gevangen gehouden, waaruit zij zich voortdurend trachten te bevrijden; vandaar zijn zij eveneens in het Woord gebonden in de kuil genoemd, nr. 6854; die geestelijke gevangenschap is het, die ook

wordt aangeduid met het huis van de knechten; dat de knechtschap de bestorming door valsheden is ofwel de bestoking, zie de nrs. 7120, 7129.

8050. Omdat in de sterkte van de hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier; dat dit betekent dat zij door de kracht van de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de sterkte van de hand, dus de macht en wanneer het van Jehovah wordt gezegd is dit de almacht; dat de sterkte de macht is, is duidelijk; dat de hand de macht is, zie de nrs. 878, 3387, 4931-4937, 5327, 5328, 5544, 6947, 7188, 7189, 7518, 7673; en uit de betekenis van uitleiden, dus bevrijden; dat Jehovah de Heer is, zie nr. 8046.

8051. En niet zal het gedeseemde gegeten worden; dat dit betekent dat niet enig vervalste zal worden toegeëigend, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk toe-eigenen, nrs. 3168, 3513, 3596, 4745; en uit de betekenis van het zuurdeeg, namelijk het valse, nrs. 2342, 7906; vandaar is het gedeseemde het vervalste.

Wat de toe-eigening van het vervalste en het valse aangaat, moet men weten dat het valse en het vervalste niet wordt toegeëigend, zoals het valse en vervalste aan iemand die in het goede is en vandaar in het ware wil zijn, maar aan degene die in het boze is en vandaar niet in het ware wil zijn; dat aan hem die in het goede is en vandaar in het ware wil zijn, het valse niet als het valse wordt toegeëigend, komt omdat hij goed denkt over God, over het rijk van God en over het geestelijk leven en vandaar het valse zo aanplooit dat het niet tegen deze dingen is, maar dat het op de een of andere wijze samenstemt; hij verzacht het dus en het ruwe en harde ervan komt niet in de idee.

Indien dit niet zo was, zou nauwelijks iemand gezaligd kunnen worden, want de valsheden regeren meer dan de waarheden.

Maar men moet weten, dat zij die in het goede zijn, ook in de liefde van het ware zijn en daarom verwerpen zij, wanneer zij in het andere leven door de engelen worden onderricht, de valsheden en nemen zij de waarheden aan en wel volgens de graad van de liefde van het ware die zij in de wereld hebben gehad.

8052. Heden gaat gijlieden uit; dat dit de bevrijding tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van heden, namelijk het eeuwige, nrs. 2838, 3998, 4304, 6165, 6984; en uit de betekenis van uitgaan, dus bevrijd worden, nr. 8049.

8053. In de maand Abib; dat dit de aanvang van de nieuwe staat betekent, staat vast uit de betekenis van de maand, dus het einde van de vorige staat en de aanvang van de volgende, dus ook de nieuwe staat, nr. 3814; dat de maand Abib de aanvang is waaruit alle volgende staten zijn, blijkt uit hetgeen over deze maand wordt gezegd in het voorgaande hoofdstuk, namelijk: Deze maand zal voor u het hoofd der maanden zijn, de eerste deze voor u in de maanden van het jaar', vers 2, zie de nrs. 7827, 7828.

8054. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal hebben binnengeleid tot het land van de Kanaäniet en de Hethiet en de Amoriet en de Heviet en de Jebusiet, dat dit betekent het gebied van de hemel, dat in beslag is genomen door degenen die in het valse en het boze zijn, staat vast uit de betekenis van het land van de Kanaäniet en de Hethiet en de Amoriet en de Heviet en de Jebusiet, hier het gebied van de hemel dat in beslag is genomen door degene die in het valse en het boze zijn.

Dat het land Kanaän het rijk van de Heer in de hemel is en op aarde de Kerk, zie de nrs. 1413, 1437, 1585, 1607, 1866, 3038, 3481, 3686, 3705, 4116, 4240, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 5757, 6516; de boosheden en valsheden worden met de hier genoemde natiën aangeduid; het boze vanuit het valse van het boze met de Kanaäniet, nr. 4818; het valse waaruit het boze is,

met de Hethiet, nr. 2913; het boze en daaruit het valse, met de Amoriet, nrs. 1857, 6306; en het afgodische waarin iets van het goede is met de Hethiet, nr. 6860; en het afgodische waarin iets van het ware is, met de Jebusiet, nr. 6860.

Dat het gebied van de hemel waarin zij die van de geestelijke Kerk waren, zouden komen, vóór de Komst van de Heer in beslag was genomen door boosheden en valsheden, zie nr. 6858.

Verder moet men hierover weten, dat vóór de Komst van de Heer de hemel niet was onderscheiden in drie hemelen: namelijk in een binnenste of derde, in een middelste of tweede en in een laatste of eerste, zoals na de Komst van de Heer, maar hij was één; de geestelijke hemel was er nog niet; het gebied waar de geestelijke hemel zou zijn, was in beslag genomen door degenen die in het valse en het boze waren, maar die in enig ware en goede gehouden konden worden, door uiterlijke middelen, vooral door voorstellingen van voorrang en waardigheid, zoals eveneens plaatsvindt in de wereld; daar worden zij die in het boze zijn en in het valse, toch verplicht om de waarheden als het ware te denken en te spreken en om de goede dingen als het ware te willen en te doen, door uiterlijke middelen, die de eerbewijzen en het gewin zijn.

De oorzaak dat dat gebied van de hemel toen door zulke geesten in beslag was genomen, was dat de goeden ontbraken; en zij die van de geestelijke Kerk waren, waren nog niet voorbereid en toch moest het overal door geesten gevuld zijn, opdat er een continu zou zijn van de Heer uit tot de mens toe, want indien er een discontinu zou zijn, zou de mens vergaan.

Ook heden zijn er enige gebieden van de hemel door zulke geesten in beslag genomen, maar zij die daar zijn, worden met een sterke kracht daarvan afgehouden boosheden te doen; rechtstreeks boven het hoofd zijn zij die door onschuld bedriegen en verleiden, maar boven hen zijn de hemelsen uit de Oudste Kerk, die hen met zo'n kracht in banden houden, dat zij geenszins iemand het boze kunnen aandoen; achter het achterhoofd is heden eveneens een gebied dat van de hemel is geweest, in beslag genomen door de bozen; en eveneens naar voren naar links toe,

Het voortdurend streven van de bozen is ook waar de plaatsen waar de goeden zijn, binnen te dringen en zij dringen ook daadwerkelijk binnen, zodra zij niet door de goeden zijn gevuld; dat streven is meermalen gegeven op te merken.

Die gebieden worden in beslag genomen, wanneer in de wereld de bozen toenemen en de goeden verminderen, want dan treden de boze geesten op de mens toe en treden de goede geesten van hem terug en voor zoveel als dezen terugtreden, worden de gebieden die het naast bij de mens liggen, door de bozen in beslag genomen; wanneer dit in het algemeen plaatsvindt, dan worden de inwoners van die gebieden verwisseld.

Dit gebeurt wanneer de Kerk haar einde nabij is, want dan regeert het boze en het valse; maar omstreeks het einde van de Kerk, worden die neergeworpen en worden de gebieden die in beslag waren genomen aan de goeden gegeven, die intussen tot de hemel zijn voorbereid.

Dit wordt verstaan onder de teksten bij Johannes: *'Er werd krijg in de hemel; Michaël en zijn engelen streden tegen de draak en de draak streed en zijn engelen; maar zij hebben niet vermocht en hun plaats is niet meer gevonden in de hemel'*, (Openbaring 12:7,8).

Deze staat van de hemel werd uitgebeeld door het land Kanaän, namelijk dat de natiën het in beslag hadden genomen en door de zonen Israëls, daardoor dat zij die daaruit wierpen; met het land Kanaän immers wordt het rijk van de Heer aangeduid, dus de hemel en de Kerk, zoals men uit het bovenstaande kan zien.

8055. Hetwelk Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven; dat dit betekent dat dit uit het Goddelijke is beloofd aan hen die in het goede en het ware zijn, staat vast uit de betekenis van zweren, wanneer het door Jehovah gebeurt, dus de onherroepelijke bevestiging door het Goddelijke, nrs. 2842, 3375; vandaar is zweren om te geven, de belofte; en uit de betekenis

van de vaderen, namelijk zij die in het goede en het ware zijn; met de vaderen immers worden, wanneer over de Kerk wordt gehandeld, de Ouden of de Oude Kerken aangeduid, die in het goede en het ware waren, nrs. 6050, 6075, 6589, 6876, 6884, 7649.

8056. Een land vloeiende van melk en honing; dat dit betekent waar blijdschap en vreugde is, staat vast uit de betekenis van een land vloeiend van melk en honing, dus het bekoorlijke en het verkwikkelijke, nrs. 5620, 6857; dus de blijdschap en de vreugde.

Er wordt gezegd blijdschap en vreugde, omdat in het Woord van blijdschap wordt gesproken me betrekking tot het ware en van vreugde met betrekking tot het goede; eender is het gesteld met het bekoorlijke en het verkwikkelijke; ook wordt van melk gesproken met betrekking tot het ware van het goede en van honing met betrekking tot het goede van het ware.

8057. En gij zult deze dienst dienen in deze maand; dat dit de altijddurende eredienst van de Heer is vanwege de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van de dienst, namelijk de eredienst, nr. 7934; en uit de betekenis van de maand, namelijk het einde van de vorige staat en de aanvang van de nieuwe; en van de maand Abib, namelijk de aanvang waaruit alle volgende staten zijn, nr. 8053; vandaar wordt met de maand eveneens het altijddurende aangeduid.

8058. Zeven dagen zult gij ongezuurde broden eten; dat dit de zuivering van de valsheden betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, namelijk dat dit het heilige insluit, nrs. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268 en omdat het de volle staat is, nr. 6508; en uit de betekenis van de ongezuurde broden eten, dus de toe-eigening van het ware en de zuivering van het valse; het ongezuurde is immers het van het valse gezuiverde goede en eten is de toe-eigening, nrs. 3168, 3513, 3596, 3832, 4745; dat het ongezuurde het van het valse gezuiverde goede is, komt omdat het brood het goede is en het zuurdeeg het valse.

8059. En in de zevende dag een feest voor Jehovah; dat dit de heilige eredienst van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de zevende dag, namelijk de heilige staat; dat de dag de staat is, zie de nrs. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962; en dat zeven het heilige is, nrs. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; en uit de betekenis van het feest voor Jehovah, dus de eredienst van de Heer; dat het feest de eredienst is vanuit een blij gemoed, zie nr. 7093; en dat Jehovah de Heer is, nr. 8046.

8060. Ongezuurde broden zal er gegeten worden zeven dagen; dat dit betekent dat zij in elk geval van de valsheden gezuiverd moeten worden, staat vast uit de betekenis van ongezuurde broden eten, dus het van het valse gezuiverde goede toe-eigenen, nr. 8058; omdat dit opnieuw wordt gezegd, betekent het dat dit in elk geval zal gebeuren; en uit de betekenis van zeven dagen, namelijk het heilige en eveneens de volle staat, nr. 8058.

8061. En niet zal van u het gedesemde gezien worden; dit betekent dat in elk geval het vervalste niet toegelaten zal worden, dus om te worden toegeëigend, volgens hetgeen eerder in nr. 8051 is ontvouwd; dat dit in elk geval zal gebeuren, wordt daarmee aangeduid dat het opnieuw wordt gezegd.

8062. En niet zal van u het zuurdeeg gezien worden; dat dit betekent noch welk valse dan ook, staat vast uit de betekenis van het zuurdeeg, namelijk het valse, nr. 7906; het vervalste, dat met het gedesemde wordt aangeduid en het valse dat met het zuurdeeg wordt aangeduid, verschillen hierin dat het vervalste het ware is dat wordt aangewend om het boze te bevestigen en het valse al datgene is wat tegen het ware is.

8063. In geheel uw grens; dat dit betekent zover als het ware zich uitstrekt dat uit het goede is, staat vast uit de betekenis van de grens, namelijk de uitbreiding van het ware vanuit het goede; al het ware immers heeft zijn uitbreiding; deze uitbreiding wordt soms geopenbaard door een sfeer en omdat dit ware een uitbreiding heeft, heeft het zijn grenzen; de sfeer van de uitbreiding van het ware is volgens de hoedanigheid en de hoeveelheid van het goede; het goede immers is zoals een vlam en het ware zoals het licht ervan.

De sfeer van de uitbreiding in de geestelijke wereld is tot de gezelschappen die rondom zijn; tot hoever zich de sfeer daar uitstrekt, tot zover is de gemeenschap, zie de nrs. 6598 tot 6613. In de hemel heeft eenieder volgens de sfeer van de uitbreiding inzicht en wijsheid en heeft hij gelukzaligheid, namelijk volgens de hoeveelheid en eveneens de hoedanigheid ervan.

Hieruit kan vaststaan wat met in geheel de grens, in de geestelijke zin wordt aangeduid, hier dat in het goede niet enig valse is; de valsheden immers zijn buiten die sfeer, want zij nemen daar een aanvang waar de waarheden ophouden; maar indien zij de sfeer binnengaan, dan worden zij toegeëigend.

Dat zij niet zullen binnengaan wordt aangeduid met niet zal van u gezien worden het gedeseemde of het zuurdeeg in geheel uw grens.

8064. En gij zult uw zoon te kennen geven in die dag, al zeggende; dat dit de innerlijke doorvatting van het ware betekent, die van het geweten is, staat vast uit de dingen die in nr. 7935 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

8065. Ter wille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte; dat dit betekent dat zij door de Heer bevrijd zijn uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van uitgaan, namelijk bevrijd worden en uit de betekenis van Egypte, namelijk de geestelijke gevangenschap en de verdoemenis, nr. 8049.

8066. En het zal u zijn tot een teken op uw hand; dat dit betekent dat het voortdurend in de wil zal zijn, staat vast uit de betekenis van het teken, namelijk de voortdurende herdenking, want datgene wat voor een teken is en wat voor een gedachtenis is, is ter wille van de voortdurende herinnering; dat het een teken op de hand zou zijn, was opdat zij zich dan zouden herinneren zo vaak als zij de hand bewogen of een handeling deden; en dat het als een gedachtenis tussen de ogen zou zijn, was opdat zij zich dat zouden herinneren zo vaak zij iets beschouwden; en uit de betekenis van de hand, dus de macht, nrs. 878, 3387, 4931-4937, 5327, 5328, 5544, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189, 7518, 7673, hier de wil, omdat alle handeling en macht van de handeling die door de hand plaatsvindt, vanuit de wil voortgaat.

8067. En tot een gedachtenis tussen de ogen; dat dit betekent voortdurend in het verstand, staat vast uit de betekenis van de gedachtenis, te weten ook de voortdurende herdenking; er wordt gedachtenis gezegd, omdat daarvan in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het verstandsdeel, maar van teken met betrekking tot het wilsdeel; en uit de betekenis van de ogen, namelijk het verstand, nrs. 2701, 3820, 4403-4421, 4523-4534; vandaar wordt met de gedachtenistussen de ogen aangeduid dat het voortdurend is in het verstand, dat wil zeggen, in de gedachte zal zijn.

Hoe het moet worden verstaan dat het voortdurend in het verstand en voortdurend in de wil zal zijn, zal in het kort worden gezegd; de dingen die bij de mens door het geloof en de naastenliefde zijn ingeprent of die de mens ten volle gelooft en liefheeft, zijn voortdurend in zijn gedachte en wil; hij denkt immers daaraan en wil die, hoewel hij met zijn ideeën en bezigheden met andere zaken bezig is en meent dat die dan niet in zijn gemoed zijn; zij zijn daar immers tussen de andere zaken die de hoedanigheid van het gemoed uitmaken; dat dit zo

is, blijkt duidelijk uit de geestelijke sfeer die rondom de geest of de engel is; wanneer hij immers nadert, wordt terstond uit die sfeer gekend van welk geloof en van welke naastenliefde hij is en meer dingen die hem ter harte gaan, hoewel hij daarover dan in het geheel niet denkt.

Deze zaken maken het leven van ieders gemoed uit en handhaven zich daar voortdurend. Dit kan worden toegelicht door de verschillende bespiegelingen, door de aandoeningen en door zijn handelingen vanaf de kindertijd ingeprent en door eendere dingen die voortdurend aanwezig zijn en regeren, ook al wordt daarover duidelijk niet gedacht.

Zo is het ook gesteld met de liefde tot de naaste, met de liefde tot God, met de liefde tot het goede en het ware, met het geloof; zij die daarin zijn, willen en denken over die zaken voortdurend, want zij zijn in hen en wanneer zij dat zijn, worden zij universeel regerende dingen genoemd, zie de nrs. 6159, 6571, 7648.

8068. Opdat de wet van Jehovah in uw mond zij; dat dit betekent opdat het Goddelijk Ware zal zijn in alles wat daaruit voortgaat, staat vast uit de betekenis van de wet van Jehovah, namelijk het Goddelijk Ware, nr. 7463; en uit de betekenis van in de mond zijn, dus in alles wat daaruit voortgaat, dat wil zeggen, uit het verstand en uit de wil; want in de mond is in het spreken en in het spreken is het ene en het andere van het gemoed gelegen, zowel het verstandelijke ervan als het willen; het verstandelijke in de zin van de woorden en van de dingen, de wil in de aandoening die aan het spreken leven geeft.

8069. Omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de sterke hand van Jehovah, namelijk de Goddelijke macht van de Heer; en uit de betekenis van uitleiden, dus bevrijden, nr. 8050.

8070. En gij zult deze inzetting onderhouden tot de gezette tijd, van jaar tot jaar; dat dit betekent dat die wet van de orde voortdurend in die staat zal zijn, staat vast uit de betekenis van de inzetting, namelijk de wet van de orde, nrs. 7884, 7995; uit de betekenis van de tijd, dus de staat, nrs. 2625, 2837, 3254, 3356, 3404, 3827, 3938, 4814, 4882, 4901, 4916, 6110, 7381; vandaar is tot de gezette tijd, in die staat; en uit de betekenis van het jaar, namelijk een volledige periode van aanvang tot einde, nr. 2906; dus is van jaar tot jaar, voortdurend.

8071. vers 11-16. *En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van de Kanaäniet, gelijk als Hij u en uw vaderen gezworen heeft en Hij het u zal gegeven hebben. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah en alle opening van de vrucht van het beest, die gij zult hebben, de manlijke, tot Jehovah. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; en indien gij niet lost en gij zult dat onthouden; en alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen zult gij lossen. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen morgen, al zeggende: Wat is dit en gij zult tot hem zeggen: In de sterkte van de hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis van de knechten. En het was dat farao zich verhardde ons heen te zenden en Jehovah doodde alle eerstgeborene in het land van Egypte, van de eerstgeborene van de mens af en tot het eerstgeborene van het beest toe; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijke en alle eerstgeborene van mijn zonen los ik. En het zal zijn tot een teken op uw hand en tot voorhoofdspannels tussen uw ogen, omdat in de sterkte van de hand Jehovah ons heeft uitgeleid uit Egypte.*

En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van de Kanaäniet, betekent het gebied van de hemel dat in beslag was genomen door degenen die in het boze en

het valse zijn; gelijk als Hij u en uw vaders gezwoeren heeft en Hij het u zal gegeven hebben, betekent datgene wat uit het Goddelijke beloofd was aan hen die in het goede en het ware zijn; en gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah, betekent het geloof van de naastenliefde, dat van de wederverwekking is, dat het van de Heer is; en alle opening van de vrucht van het beest, betekent alle naastenliefde, die van de nieuwe verwekking is; die gij hebben zult, de manlijke, betekent die van het ware van het geloof is; tot Jehovah, betekent dat zij van de Heer is; en alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee, betekent dat het louter natuurlijk geloof niet aan de Heer zal worden toegekend, maar het ware van de onschuld dat daarin is; en indien gij niet lost en gij zult dat onthouden, betekent indien daarin niet het ware van de onschuld is, dat het afgescheiden en uitgeworpen moet worden; en alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen zult gij lossen, betekent dat de waarheden van het geloof niet toegekend moeten worden aan de Heer, maar de goede dingen ervan; en het zal zijn dat uw zoon u zal vragen, betekent het doorvatten vanuit het ware dat van het geweten is; morgen, betekent altijd wanneer het plaatsvindt; wat is dit, betekent het navorsen waarom het zo is; en gij zult tot hem zeggen, betekent het antwoord; in de sterkte van de hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit het huis van de knechten, betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd uit de geestelijke gevangenschap; en het was dat farao zich verhardde ons heen te zenden, betekent toen degenen die door valsheden bestookten, hardnekkig volhielden, opdat zij niet bevrijd zouden worden; en Jehovah doodde alle eerstgeborene in het land van Egypte, betekent dat al degenen werden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; van de eerstgeborene van de mens af en tot het eerstgeborene van het beest toe, betekent het innerlijk en het uiterlijk valse van het gescheiden geloof; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijke, betekent dat daarom aan de Heer het geloof van de naastenliefde moet toegekend worden, dat van de nieuwe verwekking is; en alle eerstgeborene van mijn zonen los ik, betekent dat de waarheden van het geloof niet aan de Heer moeten worden toegekend, maar de goedheden ervan; en het zal zijn tot een teken op uw hand, betekent dat het voortdurend in de wil zal zijn; en tot voorhoofdspannelen tussen de ogen, betekent voortdurend in het verstand; omdat in de sterkte van de hand Jehovah ons heeft uitgeleid van Egypte, betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd.

8072. En het zal zijn wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van de Kanaäniet; dat dit het gebied van de hemel betekent dat in beslag was genomen door hen die in het boze en het valse zijn, staat vast uit wat eerder in nr. 8054 is vermeld.

8073. Gelijk als Hij u en uw vaders gezwoeren heeft en Hij het u zal gegeven hebben; dat dit betekent dat uit het Goddelijke was beloofd aan hen die in het goede en het ware zijn, staat vast uit wat eerder in nr. 8055 is vermeld, waar eendere dingen staan.

8074. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah; dat dit het geloof van de naastenliefde betekent, dat van de wederverwekking is, dat het van de Heer is, staat vast uit de betekenis van doen overgaan, namelijk toekennen, eender als heiligen, nr. 8042 en offeren, zie ook nr. 8088; en uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, namelijk het geloof uit de naastenliefde, dat van de wedergeboorte is, nrs. 8042, 8043; dat Jehovah de Heer is, zie nr. 8046.

8075. En alle opening van de vrucht van het beest; dat dit alle naastenliefde betekent, die van de nieuwe verwekking is, staat vast uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, dus het geloof vanuit de naastenliefde, die van de nieuwe verwekking is, nr. 8043; en uit de

betekenis van de vrucht van het beest, te weten de aandoening van het goede, nrs. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 1823, 2179, 2180, 3218, 3519, 5198; dus het goede van de naastenliefde.

8076. Die gij hebben zult, de manlijke; dit betekent die van het ware van het geloof is, staat vast uit de betekenis van het manlijke, namelijk het ware van het geloof, nrs. 2046, 4005, 7838.

8077. Tot Jehovah; dit betekent dat zij van de Heer is, want onder Jehovah in het Woord wordt geen ander dan de Heer verstaan, nrs. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303, 6281, 6905, 6945, 6956.

De teksten van deze verzen worden niet verder ontvouwd omdat zij eerder in vers 2 van dit hoofdstuk zijn ontvouwd, nrs. 8042-8045.

8078. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; dat dit betekent dat het louter natuurlijke geloof niet aan de Heer is toe te kennen, maar het ware van de onschuld daarin, blijkt uit de betekenis van de opening, namelijk dat wat het eerst geboren wordt uit de wederverwekte, of het eerstgeborene, dus het geloof.

Dat het eerstgeborene het geloof is, is tot dusver getoond; uit de betekenis van de ezel, te weten het natuurlijke; met de ezel immers wordt het wetenschappelijke aangeduid, nrs. 5492, 5741 en verder de dienstbaarheid, nrs. 5958, 6389, dus eveneens het natuurlijke, want de wetenschappen zijn van het natuurlijke en het natuurlijke is ten opzichte van het geestelijke een dienstbaarheid; vandaar wordt nu met de opening van de ezel het louter natuurlijke geloof aangeduid, waarover hierna; uit de betekenis van lossen, namelijk in de plaats ervan iets anders geven.

Dat (ver)lossen dit betekent, blijkt uit de volle zin van de woorden, namelijk: 'Gij zult de opening van een ezel niet doen overgaan tot Jehovah, maar lossen voor een stuk kleinvee'.

Dat tot Jehovah doen overgaan, is aan de Heer toekennen, eender als heiligen en slachtofferen, zie nr. 8074; dus is niet doen overgaan, maar lossen, niet toekennen, maar in de plaats ervan iets anders geven; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, namelijk het ware van de onschuld; dat het stuk kleinvee het ware van de onschuld is, komt omdat onder het stuk kleinvee een lam of een geitenbokje wordt verstaan en met deze jonge dieren wordt de onschuld aangeduid, nrs. 3519, 3994, 7840, hier het ware van de onschuld, omdat niet een lam of geitenbokje, maar een stuk kleinvee wordt gezegd.

Hieruit blijkt dat met alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee, wordt aangeduid dat het louter natuurlijke geloof niet aan de Heer moet worden toegekend, maar het ware van de onschuld dat daarin is.

Het louter natuurlijke geloof is een geloof dat wordt ingeboezemd langs de uiterlijke weg en niet langs een innerlijke; zoals het zinlijke geloof, dat bestaat uit het geloof dat iets zo is omdat het oog het ziet en de hand het kan aanraken; over dit geloof zei de Heer tegen Thomas: 'Omdat gij hebt gezien, Thomas, hebt gij geloofd; gezegend zijn zij die niet zien en geloven', (Johannes 20:29); en ook zoals het geloof aan wonderen, zie nr. 7290; en ook het geloof op gezag, dat wil zeggen, wanneer men gelooft dat iets zo is omdat een ander, in wie men geloof heeft, het heeft gezegd.

Het geestelijk geloof echter is dat wat langs de innerlijke weg wordt ingeboezemd en tegelijk langs de uiterlijke; de inboezeming langs de innerlijke weg maakt dat het geloofd wordt en daarop wordt dat wat wordt ingeboezemd langs de uiterlijke weg, dat het bevestigd wordt; het geestelijke van het geloof is de aandoening van de naastenliefde en vandaar de aandoening van het ware ter wille van het goede nut en ter wille van het leven; die dingen maken dat het geloof geestelijk is.

De inboezeming van het geloof langs de innerlijke weg vindt plaats door het lezen van het Woord en dan door verlichting uit de Heer, die gegeven wordt volgens de hoedanigheid van de aandoening, dat wil zeggen, volgens het einddoel van het ware te weten.

Hieruit nu kan vaststaan wat het louter natuurlijke geloof is en omdat dit geloof, omdat het niet geestelijk is, niet aan de Heer toegekend kan worden, dat wil zeggen, erkend en geloofd dat het uit de Heer is; want de Heer vloeit in door de aandoening van het ware en het goede; dat het geloof een innerlijke aandoening is, zie nr. 8034.

Het ware van de onschuld dat dit geloof in zich kan hebben en door de Heer aanvaard kan worden, is dat vanuit onschuld wordt geloofd dat het zo is.

Hieruit blijkt nu, hoe het moet worden verstaan dat het louter natuurlijke geloof niet aan de Heer zal toegekend worden, maar het ware van de onschuld dat daarin is.

8079. En indien gij niet lost en gij zult dat onthalzen; dat dit betekent indien daarin niet het ware van de onschuld is, dat het afgescheiden en uitgeworpen moet worden, staat vast uit de betekenis van niet lossen, namelijk niet aan de Heer toekennen, maar in de plaats ervan iets anders geven, zoals in nr. 8078 is beschreven; en uit de betekenis van onthalzen, dus afscheiden en uitwerpen; dat onthalzen dit betekent, komt omdat de hals de verbinding betekent van de innerlijke dingen met de uiterlijke, nrs. 3542, 3603, 3695, 3725, 5320, 5328, 5926, 6033; dus het onthalzen de afscheiding en de uitwerping, namelijk van het louter natuurlijke geloof, indien daarin niet het ware van de onschuld is.

8080. En alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen zult gij lossen; dat dit betekent dat de waarheden van het geloof niet toegekend moeten worden aan de Heer, maar de goedheden ervan, staat vast uit de betekenis van de eerstgeborene, namelijk het geloof, nrs. 352, 2435, 6344, 7035, 8042; uit de betekenis van de zonen, te weten de waarheden, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en uit de betekenis van lossen, namelijk in de plaats ervan iets anders geven, nrs. 8077, 8078; dat die niet moeten worden toegekend, volgt uit de volgende zin, namelijk: ‘En alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen, zult gij niet doen overgaan’, dat wil zeggen, zult gij niet slachtofferen, maar gij zult lossen; niet doen overgaan, is niet toekennen, nrs. 8074, 8078.

Hieruit blijkt dat met alle eerstgeborene van de mens onder uw zonen zult gij lossen, wordt aangeduid dat de waarheden van het geloof niet aan de Heer moeten worden toegekend, maar in plaats daarvan iets anders; dat dit andere het goede van het geloof is, kan hieruit vaststaan dat met de eerstgeborene in het algemeen het goede van het geloof wordt aangeduid zoals eerder in de nrs. 8042, 8043; maar wanneer er wordt gezegd het eerstgeborene van de mens onder zijn zonen, dat dit het ware van het geloof is; want van het geloof is het ware en het goede.

Dat het goede van het geloof is, of de naastenliefde, dit andere is, dat voor de waarheden van het geloof aan de Heer moet worden toegekend, kan ook hieruit vaststaan dat de eerstgeborenen van de zonen Israëls niet werden aanvaard, maar in plaats van hen de Levieten, met als oorzaak, dat door Levi het goede van het geloof of de naastenliefde, werd uitgebeeld, nrs. 3875, 4497, 4502, 4503; dat de stam van Levi werd aanvaard in de plaats van alle eerstgeborenen, zie (Numeri 3:12,13,40; 8:16-18); dat het goede van het geloof dit andere is, dat aan de Heer moet worden toegekend, kan ook hieruit vaststaan, dat het geloof geen geloof is zonder de naastenliefde, nrs. 654, 724, 1162, 1176, 2231, 2343, 2349, 2429, 2839, 2982, 3146, 3325, 3849, 3865, 4368, 5351, 7039, 7082-7084, 7342, 7950; en verder hieruit, dat het goede van het geloof daadwerkelijk op de eerste plaats is, maar het ware van het geloof slechts schijnbaar, nrs. 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3603, 3701, 4925, 4926, 4928, 4930, 4977, 5351, 6256, 6269, 6272, 6273; dus dat de naastenliefde het eerstverwekte is, nrs. 3325, 3494, 4925, 4926, 4928, 4930.

Dat het ware van het geloof, in zich beschouwd zonder het goede ervan, niet aan de Heer moet worden toegekend, dat wil zeggen, Hem gegeven moet worden of erkend moet worden dat het uit Hem is, komt omdat al het ware van het geloof geen leven in zich heeft, voordat dit het goede van het geloof wordt; en het ware van het geloof wordt het goede van het geloof door dat te willen en te doen, nr. 7835; wanneer het dus het goede van het geloof wordt, dan wordt het door de Heer erkend dat het van Hem is, want de Heer geeft het geloof door middel van het goede ervan.

Elk ware van het geloof, ook bij de mens van de geestelijke Kerk, wordt het goede van het geloof, wanneer hij wordt wederverwekt; en dan pas wordt het van de Heer.

De wet met betrekking tot de lossing van de eerstgeborenen van de mens werd gegeven met het doel, dat zij hun zonen niet zouden slachtofferen, wat in gebruik was gekomen bij de heidenen, bij wie de inzettingen van de Oude Kerk, die een uitbeeldende Kerk was, waren achtergebleven, maar in de loop van de tijd volledig geschonden.

Dat de eerstgeborenen aan God geheiligd zouden worden, was uit de inzettingen van de Oude Kerk, maar onder de heiliging begonnen zij te verstaan het slachtofferen; de nakomelingen van Jakob waren eveneens daartoe geneigd om hetzelfde te doen, daarom werd die wet voor hen ontvouwd en opdat dit niet zou plaatsvinden, werden in de plaats van de eerstgeborenen de Levieten genomen, zoals eerder is gezegd.

Die wet werd ontvouwd volgens de overeenstemmende zin ervan in de geestelijke wereld, die de volgende is: dat de waarheden van het geloof niet heilig zijn, dus ook niet geheiligd of toegekend moeten worden, maar de goedheden van het geloof.

De heiliging werd ook daarna als volgt verstaan, dat zij de eerstgeborene aan Jehovah zouden geven of aan Hem voorstellen en een slachtoffer voor hem in de plaats zouden offeren, volgens deze tekst bij Lukas: *‘Toen de dagen van hun reiniging vervuld waren, naar de wet van Mozes, brachten zij Jezus heen tot Jeruzalem, opdat zij Hem de Heer voorstelden, gelijk als geschreven is in de wet van de Heer, dat elk manlijke die de baarmoeder opent, de Heer heilig genoemd zou worden en opdat zij een slachtoffer gaven’*, (Lukas 2:22-24).

8081. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen; dat dit de doorvatting uit het ware betekent dat van het geweten is, staat vast uit de betekenis van vragen, namelijk de erkenning vanuit het doorvatten, waarover de nrs. 5597, 5800, 6250; en uit de betekenis van de zoon, namelijk het ware, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; dat het de doorvatting vanuit het ware is dat van het geweten is, staat vast uit wat eerder is ontvouwd in nr. 7935, waar eendere dingen staan.

Er wordt gezegd vanuit het ware dat van het geweten is, omdat het geweten van hen die van de geestelijke Kerk zijn, het geweten van het ware is, want het wordt verworven uit de leerstellingen van de Kerk, waarvan wordt geloofd dat het waarheden zijn, of het nu waarheden zijn of niet; maar dan worden zij van het geweten, eveneens wanneer zij niet van het leven worden.

8082. Morgen; dat dit betekent altijd wanneer het plaatsvindt, staat vast uit de betekenis van morgen of van de dag van morgen, te weten het eeuwige, nr. 3998, dus eveneens het voortdurende of altijd, hier altijd wanneer het plaatsvindt.

8083. Wat is dit; dat dit de navorsing betekent waarom het zo is; en gij zult tot hem zeggen, dat dit het antwoord betekent, staat zonder ontvouwing vast.

8084. In de sterkte van de hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis der knechten; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd uit de geestelijke gevangenschap, staat vast uit wat eerder in de nrs. 8049, 8050 is gezegd.

8085. En het was dat farao zich verhardde ons heen te zenden; dat dit betekent toen degenen die door valsheden bestookten, hardnekkig volhielden opdat zij niet bevrijd zouden worden, staat vast uit de betekenis van zich verharden, dus hardnekkig volhouden, nrs. 7272, 7300, 7305; uit de uitbeelding van farao, namelijk degenen die bestookten door valsheden, nrs. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; en uit de betekenis van heenzenden, dus bevrijden.

8086. En Jehovah doodde alle eerstgeborene in het land van Egypte; dat dit betekent dat al degenen werden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van de eerstgeborenen van Egypte, namelijk het van de naastenliefde gescheiden geloof, nrs. 7039, 7779; dat met de dood van hen de verdoemenis wordt aangeduid van hen die in dat geloof zijn en in een leven van het boze, zie de nrs. 7766, 7778.

8087. Van de eerstgeborene van de mens af en tot het eergeborene van het beest toe; dat het innerlijk en het uiterlijk valse van het gescheiden geloof is, staat vast uit de betekenis van de eerstgeborene van Egypte, namelijk het van de naastenliefde gescheiden geloof, nr. 8086; dus het valse van het geloof; want degenen die het geloof van de naastenliefde scheiden zowel in leer als in leven, kunnen niet anders dan in het valse zijn, omdat het boze van het leven aanhoudend werkt en overreedt tot het met zich overeenstemmende valse; en indien het ware zich aanbiedt, maakt het door een valse toepassing dat het ermee overeenstemt en dus vervalst het dat; en uit de betekenis van de mens en van het beest, dus het innerlijke en het uiterlijke, nrs. 4724, 7523.

8088. Daarom slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijke; dat dit betekent dat daarom aan de Heer het geloof van de naastenliefde toegekend moet worden, dat van de nieuwe verwekking is, staat vast uit de betekenis van aan Jehovah slachtofferen, namelijk aan de Heer toekennen; met slachtofferen wordt hier iets eenders aangeduid als met heiligen in vers 2 van dit hoofdstuk en met doen overgaan in vers 12.

Dat aan Jehovah slachtofferen is aan de Heer toekennen, zie nr. 8042; en eveneens doen overgaan, nr. 8074.

Onder toekennen wordt verstaan niet voor zichzelf opeisen, maar belijden en erkennen dat het uit de Heer is; uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, namelijk de dingen die van het geloof vanuit de naastenliefde zijn, nr. 8043; dat die dingen zijn van de nieuwe verwekking, zie nr. 8042; en uit de betekenis van het manlijke, namelijk het ware van het geloof, nrs. 2046, 4005, 7838.

8089. En alle eerstgeborene van mijn zonen los ik; dat dit betekent dat de waarheden van het geloof niet aan de Heer toegekend moeten worden, maar het goede ervan, staat vast uit wat eerder in nr. 8080 is ontvouwd, waar eendere teksten staan.

8090. En het zal zijn tot een teken op uw hand; dat dit betekent dat het voortdurend in de wil zal zijn; en tot voorhoofdspannen tussen de ogen; dat dit betekent voortdurend in het verstand; omdat in de sterkte van de hand Jehovah ons heeft uitgeleid uit Egypte; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht van de Heer zijn bevrijd, staat vast uit wat eerder in dit hoofdstuk in vers 9 is ontvouwd, waar eendere woorden staan, nrs. 8066, 8067, 8069.

8091. vers 17,18. *En het was toen farao het volk heenzond en God leidde hen niet langs de weg van het land van de Filistijnen, omdat die nabij was; omdat God zei: Misschien zal het*

het volk berouwen wanneer zij de oorlog zien en zij zullen wederkeren tot Egypte. En God leidde het volk om, langs de weg van de woestijn, de zee Suph; en aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte.

En het was toen farao het volk heenzond, betekent toen hun belagers degenen verlieten die van de geestelijke Kerk waren; en God leidde hen niet langs de weg van het land van de Filistijnen, betekent dat daarin door het Goddelijke was voorzien dat zij niet zouden overgaan tot het ware van het geloof dat niet vanuit het goede is; omdat die nabij was, betekent dat het zich als eerste voordoet; omdat God zei, betekent het Goddelijk vooruitzien; misschien zal het het volk berouwen wanneer zij de oorlog zien, betekent dat zij van het ware zullen afwijken door de aanvallen; en zij wederkeren tot Egypte, betekent dat er vandaar een afvallen zou zijn in de valsheden die geheel en al tegen de waarheden en goedheden van het geloof zijn; en God leidde het volk om, langs de weg van de woestijn, betekent dat zij krachtens het Goddelijk toezicht daarheen werden geleid om de waarheden en de goedheden van het geloof te bevestigen door verzoeken; de zee Suph, betekent de verdoemenis waardoor zij eerst zouden heengaan; en aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte, betekent dat zij uit de staat van bestokingen werden weggenomen en zo voorbereid om de verzoeken ondergaan.

8092. En het was toen farao het volk heenzond; dat dit betekent toen degenen die bestookten hen verlieten die van de geestelijke Kerk waren, staat vast uit de betekenis van heenzenden, namelijk verlaten; uit de uitbeelding van farao, dus zij die met valsheden belaagden, nrs. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; en uit de betekenis van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, dus zij die van de geestelijke Kerk zijn, nr. 8044.

8093. En God leidde hen niet langs de weg van het land van de Filistijnen; dat dit betekent dat daarin door het Goddelijke was voorzien dat zij niet zouden overgaan tot het ware van het geloof dat niet vanuit het goede is, staat vast uit de betekenis van God leidde hen niet langs de weg, dus dat daarin door het Goddelijke in was voorzien dat zij niet zouden overgaan; met leiden immers, wanneer dit door God gebeurt, wordt de Voorzienigheid aangeduid en met de weg wordt het ware aangeduid, nrs. 627, 2333, hier tot dat overgaan; en uit de uitbeelding van de Filistijnen, namelijk zij die in de wetenschap van de erkenningen zijn die van het geloof zijn en niet in een leven van naastenliefde, nrs. 1197, 1198, 3412, 3413, dus die in het ware van het geloof zijn dat niet vanuit het goede is.

Dat met de Filistijnen en hun land dat wordt aangeduid, kan vaststaan uit die plaatsen in het Woord waar zij worden genoemd, vooral bij (Jeremia 47:1) waar zij worden beschreven en bij (Joël 3:5,6) en eveneens uit de historische teksten van het Woord, waar wordt gehandeld over de oorlogen tussen de zonen Israëls en de Filistijnen en over de onderdrukking van hen door de Filistijnen en dan weer andersom over de onderdrukking van de Filistijnen door de zonen Israëls.

Door de Filistijnen worden daar degenen uitgebeeld die in het gescheiden geloof zijn of voor wie de wetenschap van de erkenningen van het geloof het voornaamste is, maar niet het leven daarnaar, dus zij die leren en geloven dat het geloof-alleen zaligt.

De mening met betrekking tot het geloof-alleen of het gescheiden geloof, is niet nieuw of alleen van deze tijd, maar zij is er ook geweest in de Oude Kerken en zij nam in kracht toe met het boze van het leven; zij wordt ook hier en daar in het Woord beschreven, maar met namen: eerst met Kaïn, namelijk dat hij zijn broeder Abel doodde, nrs. 337, 340, 1179; Kaïn is daar in de uitbeeldende innerlijke zin zo'n geloof en Abel is de naastenliefde.

Zij wordt ook beschreven met Cham, toen hij door zijn vader werd vervloekt, nrs. 1062, 1063; daarna met Ruben, dat hij de slaapplaats van zijn vader beklom, nrs. 3870, 4601; en

met Simeon en Levi, dat zij Chamor en de mannen van Sichem doodden en daarom door hun vader werden vervloekt, nrs. 3870, 6352; dat geloof wordt ook beschreven met de Egyptenaren en met hun eerstgeboorten, dat die gedood werden, nrs. 7766, 7778 en dat zij verdronken in de zee Suph; het wordt ook beschreven met de Filistijnen, nrs. 3412, 3413 en eveneens met Tyrus en Sidon hier en daar bij de profeten, bij wie met de Filistijnen de wetenschap van de erkentissen van het geloof wordt aangeduid en met Tyrus en Sidon de innerlijke en de uiterlijke erkentissen zelf en tenslotte ook met Petrus, toen hij driemaal de Heer loochende, nrs. 6000, 6073.

Maar men zie over deze zaken de teksten in de volgende nrs.: 36, 379, 389, 916, 1017, 1076, 1077, 1162, 1176, 1798, 1799, 1834, 1844, 2049, 2116, 2228, 2231, 2261, 2343, 2349, 2364, 2383, 2385, 2401, 2435, 2982, 3146, 3242, 3325, 3412, 3413, 3416 3427, 3773, 4663, 4672, 4673, 4683, 4721, 4730, 4766, 4783, 4925, 5351, 5820, 5826, 6269, 6272, 6273, 6348, 6353, 7039, 7097, 7127, 7317, 7502, 7545, 7623-7627, 7724, 7779, 7790, 7950.

8094. Omdat die nabij was; dat dit betekent dat het zich het eerst voordoet, staat vast uit de betekenis van nabij, wanneer het wordt gezegd van het gescheiden geloof, dus dat het zich het eerst voordoet.

Hoe dit moet worden verstaan, dat de mening ten aanzien van het gescheiden geloof of het geloof-alleen zich het eerst voordoet, zal in het kort worden gezegd: het boze van het leven heeft zijn valse met zich; dat valse ligt verborgen bij de mens die in het boze van het leven is en soms weet hij niet dat het bij hem is; maar zodra hij over de waarheden van de Kerk denkt, komt dan dat valse tevoorschijn en openbaart zich en indien hij het ware zelf ten aanzien van de algemeenheid ervan niet kan ontkennen, legt hij dat uit ten gunste van zijn boze en zo vervalst hij het.

Wanneer hij dus denkt over het geloof en de naastenliefde, die de wezenlijke dingen van de Kerk en van het heil zijn, doet zich meteen het geloof voor, maar niet de naastenliefde, omdat die is tegengesteld aan het boze van het leven; vandaar eveneens verwijderd hij de naastenliefde en verkiest hij het geloof-alleen.

Hieruit blijkt dat de waarheden van het geloof nabij zijn, echter niet de goedheden van het geloof, dat wil zeggen het eerstgenoemde zich het eerst vertoont, maar niet de goedheden. Uit dit afgedwaalde en valse beginsel volgen daarna verscheidene zaken die vals en afdwalingen zijn, zoals: dat de goede werken niets tot het heil bijdragen, dat het leven de mens na de dood niet volgt en dat de mens dan wordt gezaligd krachtens de barmhartigheid alleen door het geloof, hoe hij ook in de wereld heeft geleefd; dat de boosaardigste mens wordt gezaligd door het geloof-alleen in het laatste uur van zijn leven en dat de boosheden in één ogenblik worden afgewist; deze en eendere dingen worden gedacht en vastgesteld vanuit dat beginsel, zij zijn daaruit in een aaneenschakeling van een keten; maar het zou moeten worden ingezien dat het geheel anders daarmee is gesteld, indien de naastenliefde en het leven het beginsel was.

8095. Omdat God zei; dat dit het Goddelijk vooruitzien betekent, staat vast uit de betekenis van God zei, wanneer van toekomstige gebeurtenissen sprake is, dus het Goddelijk vooruitzien, zoals eveneens in de nrs. 5361, 6946.

8096. Misschien zal het het volk berouwen wanneer zij de oorlog zien; dat dit betekent dat zij van het ware zullen afwijken door de aanvallen, staat vast uit de betekenis van berouwen, dus van het ware afwijken, waarover hierna; en uit de betekenis van de oorlog, namelijk geestelijke gevechten, nrs. 1664, 1788, 2686, dus de aanvallen en bestokingen.

Dat berouwen is afwijken van het ware komt omdat met het uitgaan van de zonen Israëls uit Egypte en met hun verblijf in de woestijn en met het binnenleiden in het land Kanaän, wordt

aangeduid dat zij bij voortduur werden geleid tot het goede en zo tot de hemel; vandaar wordt met berouwen en terugkeren tot Egypte aangeduid, weggaan van het goede, dus afwijken van het ware; want met Egypte of de Egyptenaren, worden degenen aangeduid die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn en die tegen de waarheden van de Kerk zijn, nrs. 6692, 7039, 7097, 7317, 7766, 7926.

Wat de aanvallen betreft van degenen die in het ware van het geloof zijn dat niet vanuit het goede is en die met de Filistijnen worden aangeduid, moet men weten dat zij in het andere leven de rechtschapenen bestoken en aanhoudend het goede van het geloof of de naastenliefde aanvallen, want de beginselen die zij in de wereld hebben opgevat, brengen zij in het andere leven met zich mee en behouden die totdat zij verwoest zijn, dat wil zeggen, beroofd zijn van alle wetenschap van de erkentnissen van het geloof en neergelaten in de hel; heden ten dage zijn er zulke geesten in grote aantallen; zij wonen aan de rechterzijde vooraan in het vlak onder de voetzool; hun woningen zijn in een soort van stad; meermalen werd het gegeven met hen van daar te spreken en de redeneringen te horen ten gunste van het geloof-alleen; deze zijn scherpzinnig en de aanvallen tegen de naastenliefde zijn hardnekkig. Deze zaken worden zijn het die in de innerlijke zin worden verstaan daaronder dat zij niet werden geleid langs de weg van het land van de Filistijnen en dat het hun toen misschien zou berouwen wanneer zij de oorlog zagen.

8097. En zij wederkeren tot Egypte; dat dit betekent dat er vandaar een afvallen zou zijn in de valsheden, die geheel en al tegen het ware en goede van het geloof zijn, staat vast uit de betekenis van Egypte, namelijk dat wat tegen het ware en goede van het geloof is, nrs. 6692, 7039, 7097, 7317, 7766, 7926; dat daarheen terugkeren, is in valsheden wegglijden, is duidelijk.

8098. En God leidde het volk om, langs de weg van de woestijn; dat dit betekent dat zij krachtens het Goddelijk toezicht daarheen werden geleid om de waarheden en de goedheden van het geloof te bevestigen door verzoeken, staat vast uit de betekenis van God leidde, namelijk de voorzienigheid, nr. 8093, of wat hetzelfde is, het Goddelijk toezicht; en uit de betekenis van de woestijn, namelijk om verzoeken te ondergaan, dus om de waarheden en de goedheden van het geloof te bevestigen, want zij worden door verzoeken bevestigd, met de woestijn wordt aangeduid daar waar het onbewoonde en het onbebouwde is, nr. 2708, in de geestelijke zin waar het goede en het ware niet aanwezig is en ook waar het ware nog niet verbonden is met het goede; dus wordt met de woestijn de staat aangeduid van hen bij wie de verbinding zal plaatsvinden; en omdat die verbinding alleen kan plaatsvinden door verzoeken, worden ook deze aangeduid, maar wanneer het getal 40 daaraan wordt toegevoegd, hetzij 40 jaren of 40 maanden of 40 dagen; veertig immers betekent verzoeken, onverschillig welke tijdsduur wordt genoemd, nrs. 730, 862, 2272, 2273; deze worden aangeduid met de reizen van de zonen Israëls veertig jaren lang in de woestijn; de verzoeken die zij ondergingen zijn eveneens beschreven; dat zij in de woestijn werden geleid opdat zij die zouden ondergaan en zo uitbeelden, blijkt uit de teksten bij Mozes: *‘Gij zult gedenken aan al de weg langs welke u Jehovah uw God geleid heeft deze veertig jaren in de woestijn, opdat Hij u zou verdrukken, opdat Hij u zou verzoeken, opdat Hij zou bekennen wat in uw hart was. Hij voedde u met manna in de woestijn, dat uw vaderen niet gekend hadden, opdat Hij u zou verdrukken, opdat Hij u zou verzoeken, om u wel te doen in uw nakomelingschap’*, (Deuteronomium 8:2,16).

Omdat met 40 de verzoeken en de tijdsduren ervan werden aangeduid en met de woestijn de staat van hen die haar ondergaan, ging daarom ook de Heer, toen Hij verzocht werd, uit in de woestijn en was Hij daar 40 dagen, (Mattheüs 4:1,2; Lukas 4:1,2; Markus 1:12,13).

8099. De zee Suph; dat dit de verdoemenis betekent, waardoor zij eerst zouden heengaan, staat vast uit de betekenis van de zee Suph, namelijk de hel, waar degenen zijn die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn en in een leven van het boze; en omdat de zee Suph de hel is, is zij eveneens de verdoemenis.

Dat zij eerst door de verdoemenis heen zouden gaan, daarmee is het als volgt gesteld: toen degenen die van de geestelijke Kerk waren en tot aan de Komst van de Heer waren vastgehouden in de lagere aarde en daar werden bestookt door degenen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren, over wie is gehandeld in de voorgaande hoofdstukken, daaruit werden bevrijd, werden zij niet onmiddellijk tot de hemel opgeheven, maar eerst voortgeleid in een andere staat van zuivering, welke die van verzoeking is; want de waarheden en de goedheden van het geloof kunnen niet bevestigd, noch verbonden worden zonder verzoeken en voordat die bevestigd en verbonden waren, konden zij niet tot de hemel worden verheven; dit zijn de uitbeeldingen door de zonen Israëls, namelijk dat zij niet terstond in het land Kanaän werden binnengeleid, maar eerst in de woestijn, waar zij dus 40 jaar lang verbleven en intussen verschillende verzoeken ondergingen, waarover in de boeken van Mozes.

Wat dit punt betreft, dat zij eerst door de zee Suph heengingen, waarmee de hel wordt aangeduid van hen die in het gescheiden geloof en het leven van het boze zijn, dus midden door de verdoemenis, moet men weten, dat deze hel vooraan diep onder de hellen van de echtbrekers is en zich tamelijk breed naar links uitstrekt; deze hel wordt van die van de echtbrekers gescheiden door wateren, als het ware door een zee; aan de rechterzijde daar, maar hoger, is het waar degenen worden vergaderd die in het ware van het geloof, maar niet in het goede ervan zijn en die met Filistijnen worden aangeduid, nr. 8096; de lagere aarde echter, waar degenen zijn die bestoken, is onder de voetzool, een weinig naar voren. Zij die van de aanvallen worden bevrijd, worden niet voortgeleid naar rechts, want daar zijn degenen die met de Filistijnen worden aangeduid, maar zij worden voortgeleid naar links, midden door de hel heen waarover gesproken is en zij duiken aan de linkerzijde op waar als het ware een woestijn is.

Dat zij die uit de bestokingen worden weggenomen, door deze weg heengaan, is mij tweemaal te zien gegeven.

Wanneer zij daar doorgaan worden zij dermate door de Heer beschermd dat hoegenaamd niets van het boze, te minder iets van de verdoemenis hen aanraakt; zij zijn immers omcirkeld door een kolom van engelen, bij wie de Heer aanwezig is.

Dit is uitgebeeld door het heengaan van de zonen Israëls door de zee Suph en wordt eveneens hieronder verstaan bij Jesaja: *‘Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij Arm van Jehovah, zijt Gij niet dat wat de zee heeft drooggemaakt, de wateren van de grote afgrond, wat heeft gesteld de diepten van de zee tot een weg, opdat de verlost daardoor gingen’*, (Jesaja 51:9,10); de Arm van Jehovah is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; de wateren van de grote afgrond en de diepten van de zee, zijn de hel waar degenen zijn die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn en in een leven van het boze; de wateren, zoals van de zee, waaronder zij zijn, zijn de valsheden, want de valsheden in het andere leven verschijnen zoals dichte en duistere wolken en eveneens zoals overstromingen van wateren, nrs. 739, 4423, 7307; de verlost die zouden doorgaan, zijn zij die door de Heer werden bevrijd.

Bij dezelfde: *‘Jehovah gedacht aan de dagen der oudheid, aan Mozes, Zijn volk; waar is Hij Die hen deed opklimmen uit de zee, met de herder van Zijn kudde; waar is Hij Die in het midden van hen stelde de geest van Zijn heiligheid’*, (Jesaja 63:11); in deze profetische uitspraak wordt onder Mozes de Heer verstaan, Die ook de Herder van de kudde is; onder het volk dat Hij uit de zee deed opklimmen, zij die bevrijd werden uit de verdoemenis.

Bij Jeremia: *‘Van de stem hun vallen heeft de aarde gebeefd, een kreet, in de zee Suph werd de stem ervan gehoord’*, (Jeremia 49:21); de zee Suph staat voor de hel; daar wordt immers gehandeld over Edom en de verdoemenis ervan en er wordt gezegd dat de stem ervan werd gehoord uit de zee Suph, terwijl toch niet de Edomieten in de zee werden ondergedompeld, maar de Egyptenaren; daaruit blijkt dat de zee Suph de hel en de verdoemenis aanduidt; met Edom worden daar degenen aangeduid die vanuit het boze van de eigenliefde de waarheden van de leer verwerpen en de valsheden omhelzen, nr. 3322.

Hieruit nu kan vaststaan wat met de zee Suph in de uitbeeldende zin wordt aangeduid en wat met het doorgaan van de zonen Israëls en met de onderdompeling van de Egyptenaren daar, over wie in het volgende hoofdstuk.

8100. En aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte; dat dit betekent dat zij uit de staat van de bestokingen werden weggenomen en zo voorbereid werden om de verzoeken uit te houden, staat vast uit de betekenis van aangegord opklimmen, dus dat zij voorbereid waren, hier om de verzoeken uit te houden, omdat zij door de zee Suph heen in de woestijn werden geleid; dat de woestijn de staat is van het ondergaan van verzoeken, zie nr. 8098; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, namelijk zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover eerder; en uit de betekenis van het land van Egypte, namelijk de staat van bestoking, nr. 7278; daaruit opklimmen, is weggenomen of bevrijd worden.

Hieruit blijkt dat met aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte, wordt aangeduid dat zij uit de staat van de bestokingen werden weggenomen en zo voorbereid om de verzoeken uit te houden.

Wat het onderscheid is tussen verzoeken en bestokingen zie nr. 7474.

8101. En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich, omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezworen, al zeggende: Al bezoekende zal God ulieden bezoeken en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen.

En Mozes nam de beenderen van Jozef met zich, betekent het uitbeeldende van een Kerk dat zij hadden; omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezworen, al zeggende, betekent de verplichting; al bezoekende zal God ulieden bezoeken, betekent wanneer dat laatste en eerste van de Kerk zal opkomen; en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen, betekent evenals eerder, het uitbeeldende van een Kerk dat zij hadden, maar niet een Kerk die ook is op een innerlijk niveau.

8102. Het wordt achterwege gelaten deze dingen verder te ontvouwen, omdat die eerder bij (Genesis 50:24,25) zijn ontvouwd, waar eerdere woorden staan, nrs. 6590, 6592.

8202a. vers 20-22. *En zij trokken voort uit Sukkoth en zij legerden zich in Etham aan het einde van de woestijn. En Jehovah ging vóór hen.*

Dit betekent de voortdurende tegenwoordigheid van de Heer; overdag in een wolkkolom, betekent dat wanneer er een staat van verlichting was, deze getemperd werd door het duistere van het ware; om hen op de weg te leiden, betekent het Goddelijk toezicht en 's nachts in een vuurkolom om hen te beschijnen, betekent dat wanneer er een staat van donkerheid was, deze getemperd werd door de verlichting uit het goede; om te gaan dag en nacht, betekent zo het leven in de ene en de andere staat; niet week de wolkkolom overdag en de vuurkolom 's nachts, vóór het volk, betekent de tegenwoordigheid van de Heer, dat die voortdurend was.

8103. En zij trokken voort uit Sukkoth en zij legerden zich in Etham, betekent de tweede staat nadat zij bevrijd waren, staat hieruit vast dat het voorttrekken en de standplaatsen van de

zonen Israëls, nadat zij uit Egypte waren uitgegaan, de geestelijke staten betekenen van hen die door de Heer bevrijd waren, waarover eerder; de veranderingen van de staten worden aangeduid met reizen van de ene plaats naar de andere en de standplaatsen daar; hier wordt de tweede staat aangeduid met het voorttrekken uit Sukkoth tot Etham, omdat de eerste staat wordt aangeduid met het voorttrekken uit Raämses tot Sukkoth, nr. 7972; ook worden met het voorttrekken in de innerlijke zin van het Woord de staten en de inzettingen van het leven aangeduid, nrs. 1293, 3335, 5605 en met de standplaatsen de ordeningen van het ware en het goede die van het leven zijn, nr. 4236.

8104. Aan het einde van de woestijn; dat dit de eerste staat van de verzoeken betekent, staat vast uit de betekenis van de woestijn, namelijk de staat om verzoeken te ondergaan, nr. 8098; en omdat die staat werd ingezet aan het einde van de woestijn, wordt dus met het einde van de woestijn de eerste staat aangeduid.

8105. En Jehovah ging vóór hen; dat dit de aanhoudende tegenwoordigheid van de Heer betekent, staat zonder ontvouwing vast; dat Jehovah de Heer is, zie nr. 8046.

8106. Overdag in een wolkkolom; dat dit betekent dat wanneer er een staat van verlichting was, deze getemperd werd door het duistere van het ware, staat vast uit de betekenis van overdag of op de dag, namelijk in een staat van verlichting, want de tijden van de dag, zoals: de morgen, de middag, de avond en de nacht, stemmen overeen met verlichtingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn in het andere leven, nrs. 5672, 5962, 6110; vandaar is de dag de staat van verlichting of van de heldere doorvatting en de nacht de staat van geen verlichting of van een duistere doorvatting, nr. 7680; en uit de betekenis van de wolk, namelijk het duistere van het ware, de oorzaak hiervan is dat de wolk de helderheid van het licht uit de zon wegneemt en die ook tempert.

In het Woord wordt hier en daar gezegd dat Jehovah in een wolk verscheen en dat Hij omgeven was met een wolk en verder dat onder Zijn voeten een wolk was; daar wordt onder de wolk het duistere van het ware verstaan, in het bijzonder de letterlijke zin van het Woord, want deze zin is ten opzichte van de innerlijke zin het duistere van het ware; zie de voorrede tot (Genesis 18) en de nrs. 4391, 5922, 6343, 6752; dit werd met de wolk aangeduid toen de Heer verscheen aan Petrus, Jakobus en Johannes, in de heerlijkheid, (Lukas 9:34); toen Hij uit de berg Sinaï verscheen aan het volk en aan Mozes toen Hij daar tot Hem binnentrad, (Exodus 19:8; 20:18; 24:15-18; 34:5) en ook hiermee dat de Heer zo vaak zei dat Hij komen zou in de wolken des hemels, (Mattheüs 24:30; 26:63,64; Markus 13:26; 14:61,62; Lukas 21:27).

De letterlijke zin van het Woord wordt wolk genoemd, omdat de innerlijke zin, die heerlijkheid wordt genoemd, niet door de mens begrepen kan worden tenzij hij is wederverwekt en dan verlicht; indien de innerlijke zin van het Woord of het Goddelijk Ware in zijn heerlijkheid, voor de niet-wederverwekte mens verscheen, zou die zoals donkerheid zijn, waarin hij in het geheel niets zou zien en waardoor hij eveneens verblind zou worden, dat wil zeggen, niets zou geloven.

Hieruit kan vaststaan wat wordt aangeduid met de wolk overdag, namelijk het duistere van het ware en waar over het Woord wordt gehandeld, de letterlijke zin.

Er wordt gezegd, in een wolk- en vuurkolom, omdat met een kolom een firmament wordt aangeduid dat ondersteunt, zoals bij (Jeremia 1:18; Psalm 75:4; Openbaring 3:12; Job 9:6); en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het natuurlijke, omdat het natuurlijke gelijk als een firmament of basis voor het geestelijke is; het geestelijke immers houdt stil in het natuurlijke en rust daar; vandaar komt het dat de voeten van de engelen die uit de hemel

neerdalen verschenen zoals ‘kolommen van vuur’, (Openbaring 10:1); want met de voeten wordt het natuurlijke aangeduid, nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938-4952, 5327, 5328.

8107. Om hen op de weg te leiden; dat dit het Goddelijk toezicht betekent, staat vast uit de betekenis van op de weg leiden, wanneer het Jehovah betreft, dus de voorzienigheid en het Goddelijk toezicht, nrs. 8093, 8098.

8108. En ’s nachts in een vuurkolom om hen te beschijnen; dat dit betekent dat wanneer er een staat van donkerheid was, deze getemperd werd door verlichting vanuit het goede, staat vast uit de betekenis van de nacht, namelijk de staat van donkerheid, nr. 1712, 6000; uit de betekenis van het vuur, namelijk het goede van de liefde, nrs. 934, 4906, 5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324, 7852; en uit de betekenis van beschijnen, dus de verlichting.

Dat Jehovah of de Heer verscheen of voortging, in een wolkkolom overdag en in een vuurkolom ’s nachts, kwam omdat daardoor de staat van de hemel werd uitgebeeld; daar zijn voortdurende wisselingen en veranderingen van staat; de engelen worden immers aanhoudend vervolmaakt, wat zonder voortdurende veranderingen geenszins kan gebeuren; in het algemeen gedragen zich die wisselingen en veranderingen zoals beurtwisselingen van de tijden in de wereld, namelijk zoals die om de beurt plaatsvinden door de seizoenen, dus de lente, de zomer, de herfst en de winter en dan weer lente; en zoals de wisselingen van de tijden van de dag, dus de morgen, middag, avond en nacht en dan weer de morgen; wanneer daar morgen en middag is, dan is er verlichting van het verstand door de Heer, maar dan wordt die verlichting getemperd door het duistere van het ware, zoals door een wolk; en wanneer het daar avond en nacht is, dan hebben zij een donkerte van het verstand, maar ook deze wordt getemperd van de Heer door het goede van de liefde, zoals door een vuur dat beschijnt.

Deze dingen zijn het die worden uitgebeeld door de wolkkolom overdag en de vuurkolom ’s nachts, bij de zonen Israëls in de woestijn.

8109. Om te gaan dag en nacht; dat dit betekent het leven in de ene en de andere staat, staat vast uit de betekenis van gaan en voorttrekken, dus leven, nrs. 3335, 3690, 4882, 5493, 5605; en uit de betekenis van de dag, namelijk de staat van verlichting en van de nacht, dus een staat van donkerheid, waarover hiervoor in de nrs. 8106, 8108, dus beide staten.

8110. Niet week de wolkkolom overdag en de vuurkolom ’s nachts vóór het volk; dat dit de tegenwoordigheid van de Heer betekent, dat die tegenwoordigheid er voortdurend was, staat vast uit wat nu is ontvouwd; zo verschenen dus vóór het volk de engelen bij wie in hun midden de Heer was.

VERVOLG OVER DE GEESTEN EN DE INWONERS VAN DE PLANEET JUPITER

8111. Door langdurig verkeer met de geesten van de planeet Jupiter stond vast dat zij rechtschapener zijn dan de geesten van verscheidene andere aardbollen; hun wijze van stil naderen, hun bij mij verblijven en de invloeiing was dan zo zacht en zoet, dat het niet kan worden uitgedrukt; de rechtschapenheid openbaart zich in het andere leven door zachtheid en zoetheid; die konden zeer helder worden onderscheiden van de zachtheid en zoetheid van de goede geesten van onze aarde.

8112. Wanneer er de een of andere onenigheid tussen hen ontstaat, verschijnt er aan hen als het ware een tere blinkend witte straal, zoals die vaak als die van de bliksem is; of een gordel waarin flonkerende sterren zijn; dit zijn de tekenen van de onenigheid, maar die wordt tussen hen snel bijgelegd; wanneer de sterren flonkeren en tegelijk dwalen, is dit geen goed teken, maar wanneer de flonkerende sterren vast staan, is dit een goed teken.

8113. De tegenwoordigheid van de geesten van Jupiter kon ik niet alleen herkennen aan de zachtheid en de zoetheid van hun stille nadering en invloeiing, maar ook hieraan dat zij het allermeest in het aangezicht invloeiden en dat lachend en vrolijk stemden en wel aanhoudend zolang zij aanwezig waren.

Er werd gezegd dat zij op die wijze de aangezichten van de inwoners van hun aardbol stemmen, want zij willen hun kalmte en de verkwikking van hun hart inblazen.

Die kalmte en die verkwikking, die mij door hen werd ingeblazen, vervulde voelbaar mijn borstkas en hart; toen werden de begeerten en de zorgen met betrekking tot de toekomstige dingen verwijderd die onrust en het onverkwikkelijke teweegbrengen en het gemoed tot onrust opwekken en aandrijven.

Daaruit kon voor mij vaststaan hoedanig het leven van de bewoners van Jupiter was.

Door hen werd mij gezegd dat zij ook niet de dood vrezen, dan alleen weinig vanwege het verlies van echtgenote en kinderen; de oorzaak ervan is dat zij heel zeker weten dat de dood van het lichaam de voortzetting van het leven is en dat zij daarna gelukkiger worden.

8114. Het werd bemerkt dat zij een nog innerlijker staat van gelukzaligheid hadden en dat zij daardoor ontvankelijk waren om een staat van nog meer innerlijke gelukzaligheid op te nemen; dit werd bemerkt door het gegeven dat hun innerlijk niet gesloten is, maar geopend tot de Heer; hoe meer immers het innerlijk geopend is, des te ontvankelijker zijn zij om het Goddelijk Goede en het Goddelijk gelukzalige op te nemen.

Geheel anders is het gesteld bij degenen die niet in de orde van de hemel leven; bij hen is het innerlijk gesloten en de uiterlijke dingen geopend tot de hel, waardoor verachting van anderen, haatgevoelens, wraaknemingen en wreedheden invloeien; deze dingen zijn voor hen verkwikkelijk en zijn gericht tegen degenen die hen niet vereren of hun begeerten niet begunstigen.

8115. De geesten van de aardbol van Jupiter kunnen niet samen zijn met de geesten van onze aarde, omdat zij van een geheel andere gemoedsaard zijn en niet het verkwikkelijke van de kalmte liefhebben zoals zij; zij waren verwonderd toen zij hoorden dat zij die vanuit onze aarde engelen worden, van een geheel ander hart zijn en dat zij nauwelijks iets behouden dat eender is aan hun staat toen zij geesten waren.

Opdat zij zouden weten dat dit zo was, kwamen vanuit de hemel engelkoren die vanuit onze aarde waren, het ene na het andere.

Er bestaat een koor, wanneer verscheidenen als één denken, spreken en doen, in een continue reeks; de viering van de Heer in de hemelen vindt meestal door koren plaats; zie over koren

de nrs. 1648, 1649, 2595, 2596, 3350, 5182; die koren verlustigden de geesten van Jupiter die bij mij waren zozeer dat het hun toescheen alsof zij naar de hemel waren opgetrokken. Die verheerlijking door koren hield omstreeks een uur lang aan. De verrukkingen van hen die zij daaruit opvingen, werden ook aan mij meegedeeld zodat ik die zelf kon ervaren. Zij zeiden dat zij dat zouden zeggen aan hun gezelschappen, die elders waren.

8116. Zij vertelden dat in de streek van hun aarde waar zij waren, een grote menigte van mensen was, zo veel als die aardbol kon voeden en dat hij ook vruchtbaar was en een overvloed van alles had; en dat de inwoners daar niet meer verlangden dan zoveel als voor de noodzakelijkheden van het leven nodig is en dat vandaar de menigte van mensen zo groot is.

8117. Verder vertelden zij, dat zij daar zijn onderscheiden in: natiën, families en huizen en dat allen afzonderlijk met hun verwanten wonen; en dat hun omgang het meest onder de verwantschappen is; en verder dat nooit iemand de goederen van een ander begeert en dat het ook niet in hun gedachten opkomt om daarvan iets voor zichzelf op te eisen, te minder binnen te vallen en te ontfutselen; dit beschouwen zij als een misdaad tegen de menselijke natuur en als iets huiveringwekkends.

Toen ik wilde zeggen dat op deze aarde oorlogen, plunderingen en moorden zijn, keerden zij zich af en weigerden te luisteren.

8118. Dat de Oudsten op deze aarde op eenzelfde wijze hebben gewoond, werd mij door de engelen gezegd, namelijk dat zij waren onderscheiden in: natiën, families en huizen en dat allen tevreden waren met hun bezittingen; en dat zich verrijken met goederen van anderen, en ook heerszucht, toen geheel en al onbekend is geweest; daarom waren de oude tijden en vooral de oudste de Heer meer lief dan de tijden erna; en omdat die staat zodanig was, regeerde toen ook de onschuld en met haar de wijsheid; eenieder bedreef toen het goede vanuit het goede en deed het gerechte vanuit het gerechte; wat het goede en het gerechte doen ter wille van de eigen eer of van gewin, wisten zij niet; toen spraken zij ook niet dan alleen het ware en wel niet zozeer vanuit het ware, maar vanuit het goede, dat wil zeggen, niet vanuit het gescheiden verstandelijke, maar vanuit de verbonden wil.

Zodanig waren de oude tijden, toen de engelen nog met de mensen konden verkeren en hun bijna van de lichamelijke dingen gescheiden gemoed met zich mee in de hemel voeren en rondleiden en de prachtige dingen en de gelukzalige dingen daar tonen en ook hun gelukzaligheid en verkwikkingen met hen vergemeenschappen.

Deze tijden waren ook de oude schrijvers bekend en zij werden door hen met de gouden en eveneens met Saturnische tijden betiteld.

De oorzaak dat die tijden zodanig waren, was, als gezegd, deze dat zij onderscheiden in natiën leefden en de natiën in families en de families in huizen en dat ieder huis op zichzelf woonde; en dat het toen bij niemand in hun gemoed opkwam, de erfenis van een ander aan te tasten en voor zichzelf daaruit welgesteldheid en heerschappij te verwerven; de eigenliefde en de liefde van de wereld was toen ver van hen verwijderd; eenieder was van harte verblijd met zijn eigen welbevinden en niet minder met dat van de ander.

Maar dit toneel is veranderd en in het tegendeel verkeerdt in de tijd die daarop volgde, toen de begeerte van heersen en van de goederen van anderen te bezitten, het gemoed binnenviel; toen vergaderde het menselijk geslacht zich tot koninkrijken en keizerrijken om zich te beschermen; en omdat de wetten van de naastenliefde en van het geweten, die aan de harten waren ingeschreven geweest, ophielden, werd het noodzakelijk wetten in te voeren om de gewelddaden te bedwingen; in deze wetten waren ereposten en gewin te behalen en de beroving ervan de straf.

Toen dus de staat zo veranderd was, verwijderde de hemel zelf zich van de mens en steeds meer, tot aan deze eeuw toe waarin men zelfs niet meer weet of er een hemel is en dus of er wel een hel is, ja zelfs wordt ontkend dat die er zijn.

Deze woorden zijn gezegd, opdat het door een soortgelijke toestand zal worden toegelicht, hoedanig de staat is van hen die op de planeet Jupiter zijn en vanwaar hun rechtschapenheid is en eveneens hun wijsheid, waarover in wat volgt.

8119. Het vervolg over de geesten en inwoners van de planeet Jupiter aan het einde van het volgende hoofdstuk.

Einde van hoofdstuk 13

